צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ כב אַךְ אֶת־
הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּסֶף אֶת־הַנְּחֹשֶׁת אֶת־
הַבַּרְזֶל אֶת־הַבְּדִיל וְאֶת־הָעֹפֶרֶת׃
כג כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר־יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ
בָאֵשׁ וְטָהֵר אַךְ בְּמֵי נִדָּה יִתְחַטָּא

לקט בהיר

לגו משה, אלא רצה לומר דבר בשם אומרו ותלה במשה הגם שידוע הוא (רא"ם), ואמר תלה „ההולאה" ולא השמיעה שלא כל מי ששמע יכול להורות, כי רוב פעמים תלוי גם בשיקול הדעת ובעיון, לזה אמר שכל פרטי הוראתו הוא ממשה (ג"א), עוד אפשר שרצונו היה לכתוב על משה ולהסיר תרפת השכחה מעליו, שנראה מדבריו שמשה שלחו לדרוש במקומו (מ"ל), וזה לא הוה מורה הלכה בפני רבו (במ"ח): מח) מיבא אך קל קציא ליה שפירושו למעט בדבר המאור, וכאן הוא המחלת דיבורו ולהיכן הוא מקושר, לזה אמר שמוסב על דברי משה, לומר שמאת ויביב כל מה שאמר אך לא אמר אלא אלו ענין ואני להוסיף בא, וזה פשוטו, ומכל מקום ניתן לדרוש שמיומר הוא, כי בלא מיבא אך ג"כ ידענו שמוסיף ואינו גורע, לזה הניח דרוש רז"ל: מט) ר"ל זה מאר מן הכתוב שלא די שבא בשם לזקקו או לנקות אותו בדפוס וכדומה, אלא המדובר שבא בשם עם מאכל או משקה (רא"ם): נ) משמיט האש עצמו נאכל לב', יש שהשם מתת הכלי ואין האש נוגע בתכשיל אלא הותם התכשיל ע"י מים או משקה מכח האש אז הגעלתו ג"כ ע"י מים ממין שהותמו בשם, ואם האש נוגע בתכשיל אי"כ נבלע האיסור בכלי ע"י האש ממש ואז הוצאתו והגעלתו ג"כ ע"י אש ממש שמלבנו עד שהאש שולט בכל הכלי דהיינו בכל מקום שבלע, אבל אם לא נשתמש בו ע"י אש כלל אלא במאכלים ומשקין קרים א"כ אינו נבלע בו בחזקה ויוצא בלינתו במים קרים כדלקמן: נא) שפוד הוא כמין מקל ארוך של ברזל ותוחב הבשר עליו ונצלו השני צדיו אותו בידו על האש, אסכלה הוא כלי כמין סולם (סולם בלשון רומי אסכלה) דהיינו שתי תחיות ארוכות בשני צדדיו וביניהם שליבות שליבות שעליהם נותנים הבשר לצלות והאש שולט בכל שעת הבשר מתחת ריוח שבין שליבה לשליבה (הערוך) ומצוייה כלי זו ביבינו לצלות עליו בכבד על האש: נב) קורא זה פשוטו, שמן הסתם מי נדה היינו מי חטאת מי אפר פרה שנזרק על טמא מת ופי' מיבא נדה זריקה (ולא מי אשה נדה כמו בדרוש שא"כ למה דוקא נדה ולא שאר טמאים) גם מיבא יתחטא פשוטו לא נאמר על טבילה מ' אלא (כמו בדרוש) אלא על טהרת מי חטאת (רא"ם): נג) זה יהיה פי' מיבא „אך", כלומר מה שאמרתי לכם שצריכים הכלים הבשר מבלינת איסור זה אך אני דבר, וצריכים ג"כ טהרה מטומאת מת, ואע"ג שאשה בגד אמר זאת קמ"ל שהגם שאנצו בשם לא אמריגן כלי חדש הוא וטהר (ספר'), ומכל מקום דחוק הוא, שהוא אלעזר להוסיף בא ולמה לו לאמרו עוד הפעם, לזה מביא דרוש חז"ל (מ"ל): נד) פי' ולאו מכלי מדין אמר זאת, שהרי טמאי מתים היו ופשוט שאחר הזאת שניהי צריכים טבילה, אלא אכלים דעלמא דלדורות (ומדוייק זאת מאומרו יתחטא בלשון נסתר, ולא בלשון נוכח כמו שאמר תעבירו, וכבסתם, וטהרתם - מ"ל) הגם שלא יהיו טמא מת, אעפ"כ כלי הבא מן הנכרי צריך הגעלה וגם טבילה, ואפילו חדשים הם שאין בהם בליעה אעפ"כ צריכים טבילה, ומדסמך הכתוב דין זה לכלי מדין נשמע

שינוי נוסחאות • להם. • שום. • מו. • ומו.

מֹשֶׁה׃ כב בְּרַם יָת דַּהֲבָא וְיָת
כַּסְפָּא יָת נְחָשָׁא יָת פַּרְזְלָא יָת
אַבְצָא וְיָת אֹבְרָא׃ כג כָּל מִדְּעָם
דְּמִתְּעַל בְּנוּרָא תַּעֲבְרוּנִיהּ בְּנוּרָא
וְיִדְכֵּי בְּרַם בְּמֵי אַדְיוּתָא יִתְדֵּי

רש"י

(כב) **אך את הזהב וגו'.** אף על פי שלא הזהיר לכם* משה אלא על הלכות טומאה עוד יש להזהיר לכם[מה] על הלכות גיעול, ואף לשון מיעוט, כלומר (אך) ממועטין אתם מלהשתמש בכלים אפילו לאחר טהרתן מטומאת המת עד שיטהרו מבליעת איסור נבלות, ורבותינו אמרו (יוב"ע - יעקוב תשפ"ם) אך אם הזהב לומר שצריך להעביר חלודה שלו קודם שיגעילנו, אהו לשון אך שלא יהא שם* חלודה אך המתכת יהיה כמות שהוא: (כג) **כל דבר אשר יבא באש.** לבשל בו[מה] כלוס (יוב"ש): **תעבירו באש.** כדרך תשמישו הגעלתו, מה* שתשמישו על ידי חמין[ז] יגעילנו בחמין, ומה* שתשמישו על ידי כלי כגון הסיפוד והאסכלה[יא] יבצענו בחור (ע"ז ע"ה): **אך במי נדה יתחטא.** לפי פשוטו חטוי זה לטהרו מטומאת מת[יב], אמר להם, צריכין הכלים גיעול לטהרם מן האיסור וחטוי לטהרם[יג] מן הטומאה, ורבותינו דרשו מכאן (פס) שאף להכשירן מן האיסור הטעון עגילה[יד] לכלי מתכות, ומי נדה הכתובים

שינוי נוסחאות • לחם. • שום. • מו. • ומו.

וְכָל דִּי לָא מִתְעַל בְּנוּרָא
תַּעֲבְרוּנִיהּ בְּמַיָּא׃ כד וּתְחַוְרוּן
לְבוּשֵׁיכוֹן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
וְתִדְכּוֹן וּבְתַר כֵּן תֵּעָלוּן
לְמַשְׁרְיָתָא׃ כה וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
לְמֵימָר׃ כו קַבֵּל יָת חוּשְׁבַּן דַּבְרַת
שְׁבָיָא בְּאֱנָשָׁא וּבְבְעִירָא אַתְּ
וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא וְרִישֵׁי אֲבָהָת
כְּנִשְׁתָּא׃ כז וּתְפַלֵּג יָת דִּבְרַתָּא
בֵּין גַּבְרֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא דְּנָפְקוּ
לְחֵילָא וּבֵין כָּל כְּנִשְׁתָּא׃
כח וְתַפְרֵשׁ נְסִיבָא קֳדָם יְיָ מִן
גַּבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא דְּנָפְקוּ לְחֵילָא

וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמָּיִם׃
כד וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
וּטְהַרְתֶּם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ ס
רביעי כה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
כו שָׂא אֶת רֹאשׁ מַלְקוֹחַ הַשְּׁבִי בָּאָדָם
וּבַבְּהֵמָה אַתָּה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְרָאשֵׁי
אָבוֹת הָעֵדָה׃ כז וְחָצִיתָ אֶת־הַמַّלְקוֹחַ
בֵּין תֹּפְשֵׂי הַמִّלְחָמָה הַיֹּצְאִים לַצָּבָא
וּבֵין כָּל־הָעֵדָה׃ כח וַהֲרִמֹתָ מֶכֶס לַיהוָה
מֵאֵת אַנְשֵׁי הַמִّלְחָמָה הַיֹּצְאִים לַצָּבָא

רש"י

כאן דרשו מיס הרלוויס לעבול בהם נדה[יה] וכמה הם מ' סאה: **וכל אשר לא יבא באש.** כל דבר שאין תשמישו על ידי האור כגון כוסות (קיתונות) וגלוחיות שתשמישן בצונן ולא בלבו איסור (ספרי - ע"ז שם): **תעבירו במים.** מעגילו ודיו*[יו] (ע"ז שם), ודוקא כלי מתכות: (כד) **אל המחנה.** למחנה שכינה, שאין טומא מת טמון שילוח ממחנה לויה וממחנה ישראל (פסחים ס"ז): (כו) **שא את ראש.** קח[יז] את המנין: (כז) **וחצית את המלקוח בין תפשי המלחמה וגו'.** חלוי לאלו[יח] וחלוי לאלו:

שינוי נוסחאות • נדיון.

לקט בהיר

שדוקא כשדומין לכלי מדין בג' דברים, א) דוקא כלי אכילה, ב) דוקא כלי מתכות (וכן זכיכות) ולא כלי עץ וכלי חרס (ולזה הפסיק הכתוב ונותן דין עגילת כלים בתמצע דיני הגעלה קודם דין הגעלת כלי שנף כדי שלא יהיה מוסב עגילת כלים רק על כלי מתכות), ג) דוקא בלקוחים (גמרי ולא שאולים, משום שכלי מדין היו בהן ג' תנאים הללו (גמר'): נה) פי' אם היה הכתוב אומר אך במים יתחטא היינו אומרים שצריך להיות מים כשרים ואפילו פחות ממ' סאה כל שהכלי מתכשר בהם, אבל מאומרו מי „נדה" פירושו אשה טמאה נדה, והוא מ' סאה שמתם אדם מתכשר בהם, וכתבו התוס' אע"ג דרביעית (הלוג) סגי להטביל מחטין ועטריות מדאורייתא היינו עגילת עומאה אבל עגילת כלי מדין חידוש הוא ובעי מ' סאה עכ"ל, ועניין עגילה זו היא כמו גר הבא להתגייר, לפי שיצאו מעומאת הנכרי וצריכים לקדושת ישראל (ירושי' סוף ע"ז): נו) מאמר זה שבכתוב „וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים" אינו מדבר כלל בעגילת כלים ולא בעגילת עומאת מת (הכל מודים ופשוט שדעת רבינו כן הוא) הכתוב מדבר שאם כלי זה הבא משימוש גוי לא נשתמש בשם כלל פי' ידענו בבירור שלא נשתמשו בו רק בלוגן אז הגעלתו ע"י העברת מים צוננים (ופשוט שאין עליו דבוק איסור בעין ונקי הוא מכל לכלוך וחלודה), אלא שרבינו אמר לשון עגילה, וכן הוא לשון המשנה בע"ז, כדי לתת עצה טובה ולהקל על בעלי שיעשה הגעלה זו במקום כשירה שאם הכלי צריך גם עגילת כלים יעלה לו עגילה זו בין על עגילת כלים ובין על הגעלה, ולזה גמר אומר „ודוקא כלי מתכות" פי' דוקא כלי מתכות צריך עצה זו ולא כלי שנף (אם אינו נעמא בתמ) וכזה קלקו כל טעמות הרמב"ן ז"ל על רבינו (רא"ם): נז) כבר נתפרש בים פרשת תשא שפי' תיבת שא כאן הוא לשון הגבהת משא שתקח ותקבל ותשא את תשכומם על דעתך וידיעתך על ידי שתמנאם, וקורא הכתוב את המשכון „נשא" שכן דרך למנות בני אדם או בעלי חיים בראשם המופרד ובולטו למעלה מעל"כ גופם מעוברים: נח) רצונו לפרש פי' המלה של וחצית, שאין פירושו רק שתחלק תאה לחתיכים וחתיכים, שא"כ אין טופל אחריו בין תופשי וגו', אלא פירושו שתחלק את המלקוח באופן שבין שניהם יהיה מחולק לחלוי, שאמר שתתן לכל אחד חלקו יהיה מחולק לב' חלקים מכוונים, וכאילו אמר וחצית בין תופשי וגו' את המלקוח, ויותר מבואר לקמן פסוק מ"ב

עין משפט
נר מצוה

קלט א ב ג ד מיי׳ פי״ז מה״ע מהל׳ אסורות מלכים ה׳ כ׳ כלה כב סמג לתין קמח סוס״ע י״ד סי׳ קלח סעיף ח׳ :

קמ ה עוש״ע שם סעי׳ ד׳ :

קמא ו מיי׳ שם סמג שם עוש״ע י״ד סי׳ קלח סעיף ז׳ :

קמב ז מיי׳ שם הלכ׳ כב ומיין בהשגות שם סמג שם עוש״ע י״ד סי׳ קלח סעיף ח׳ :

קמג ח מיי׳ וסמג שם עוש״ע י״ד סי׳ קלח סעיף ז׳ וסי׳ קלו סעיף ח׳ :

הגהות הב״ח
(א) גמ׳ זה מכניסו לקיום וזה אין מכניסו. לקיום : (ב) תוס׳ ד״ה דרש וכו׳ פ׳ כיצד אמר דתנן פלינסס ואקדרה :

הגת והמחץ והמשפך כו׳ • ושל עץ ושל אבן מנגבן והוא מהרמס כשאינם מוזפפים מייני ולקמן מוקמינן בדרך בה עובד כוכבים וא״ת והא רבא אמר לעיל גבי מתני׳ בדרך בה עובד כוכבים סגי לה בהדמה בעלמא וי״ל דמתני׳ דלעיל מיירי בגת של ישראל שדרך בה עובד כוכבים לפי שעה אבל הכא מיירי בשל עובד כוכבים דבליעת עובדא לפי שהרבה פעמים דרך בה העובד כוכבים וא״ת א״כ היכי פריך בסמוך ממתני׳ דקתני לסגי בגיגוב במזופפין לשך ברייתא דקתני בה ואם היו מזופפין אסורין ומאי קושיא הא לוקמינא מתני׳ בשל ישראל ובריית׳ בשל עובדי כוכבים כדפרישי׳ וי״ל דבמזופפין אין לחלק בין של עובדי כוכבים לשל ישראל לפי שהזפת מבליע בשעה מועטת :

דהוה שיעור • פירש ה״ר פטר כלי שנקב בו ונסתם בזפת אינו ממור ככלי מזופף שהחמירו בו אפילו לפי שעה לפי שמכניסו לקיום ולא משום דבלע ולכך כלה רב להתיר גם של תבן שזפתה דהוה שיעור ולא חש לבליעת זפת וא״כ מתימה זפת הכלי שאין עשוי לקיום סגי ליה בהדחה ככלי עצמו לו ניגוב אם הוא כלי שצריך ניגוב ולפי זה המשפך שלנו שמוזפפין מעט סביב הברזל סגי להו בניגוב כמו המשפך עצמו מיהו בכלים מוזפפים יש להחמיר שרגילים ומצוים: **דרש** רבא משום אריתמו • פירוש הגעילו הגתות הגדולים מכאן אומר ר״מ דעירוי ככלי ראשון מדאמר הכא דעל ידי עירוי מפליט היין הבלוע בגת דעל כריך ע״י עירוי קאמר הכא שהרי הגת גדולה וכבידה שאין יכולין לתתה לתוך יורה מרותחת כדי להגעילה אלא ע״כ על ידי עירוי קאמר והשתא ליון דהוה ככלי ראשון אם כן הני כלים שנאסרו ע״י כלי ראשון סגי להו בהגעלה ע״י עירוי אבל ראב״ס חולק על ר״מ ואומר דעירוי ככלי שני הוא לגמרי והא דמשמע הכא דגת סגי לה בעירוי שאני יין שכך דמשמיעו ע״י לוגן ועיקר דברי ראב״ס ור״מ במסכת שבת פרק כירה (דף מב׳ ושם) (ג) האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין ושסהאריכו ומסקינא דמילתא פי׳ רבינו ברוך דמילתא דעירוי תלוי בפלוגתא דרב ושמואל דפ׳ כילד לוגין בפסחים (דף עו.) דפליגי אי תתאה גבר אי עילאה גבר וקיימא לן כמאן דאמר שתאה גבר אי עילאה מבטל ומבליע כדי לא דרך בה יוגב ושל עץ יקלוף ושל חרס אסורה ולרבי אבן ושל עץ ויוגב ושל חרס יקלוף כדקתני בברייתא דשאינה מוזפפת סגי בגיגוב אלמא מוזפפת *יוגב ושריא: נעוה ארתחו. הגת הרמיתו ברותחין. נעוה כמו *יטופון נעוהי דתמר: כי הוה משדר גולפי. כדים רקים: סחיף להו אפומייהו. כופה אותן שויהן למעלה ופיהן למטה משום מותם בתוך מותם: וחתים להו אבירצייהו. מותם את פי הסק כלפי שויהן: קסבר כל כלי שמכניסו לקיום אפילו. אין מוסרו לעובד כוכבים אלא לפי שעה גזרו ביה רבנן כמין עצמו כי היכי דלא ליתי לשתויה ביד עובד כוכבים: במים ולא באפר. דתמיה. מי מיקרי ניגוב:

מתני׳ *גת של אבן שופתה עובד כוכבים מנגבה והיא טהורה ושל עץ *רבי אומר יוגב וחכ״א יקלוף את הזפת ושל חרס אע״פ שקלף את הזפת הרי זו אסורה: **גמ׳** אמר רבא דוקא זפתה אבל דרך בה לא פשיטא זפתה תנן מהו דתימא הוא הדין אפילו דרך בה והאי דקתני זפתה אורחא דמלתא קתני: קמ״ל איכא דאמרי אמר רבא דוקא זפתה אבל דרך בה *לא סגי לה בניגוב פשיטא זפתה תנן מהו דתימא ה״ה דאפילו דרך בה והאי דקתני זפתה אורחא דמלתא קתני קמ״ל דוקא זפתה אבל דרך בה לא סגי לה בניגוב כי ההוא דאתא לקמיה דרבי חייא א״ל הב לי גברא דדכי לי מעצרתאי א״ל לרב זיל בהדייה *וחזי דלא מצוחת עלי׳ בי מדרשא אזל חזייה דהוה שיעא טפי אמר הא ודאי בניגוב סגי לה בהדי דקא אזיל ואתי חזא פילא מחותיה וחזא דהוה מלא חמרא אמר הא לא סגי לה בניגוב אלא בקילוף והיינו דא״ל *חביבי חזי דלא מצוחת עלי׳ בי מדרשא ת״ר הגת והמחץ והמשפך של עובדי כוכבים רבי מתיר בניגוב וחכמים אוסרין ומודה רבי בקנקנים של עובדי כוכבים שהן אסורין ומה הפרש בין זה לזה זה מכניסו (ה) בקיום וזה אין מכניסו בקיום ושל עץ ושל אבן יוגב ואם היו מזופפין אסורין והחגן גת של אבן שופתה עובד כוכבים מנגבה והיא טהורה מתניתין דלא דרך בה ברייתא דדרך בה אמר מר הגת והמחץ והמשפך של עובדי כוכבים רבי מתיר בניגוב וחכמים אוסרין והאנן חגן של חרס אע״פ שקלף את הזפת הרי זו אסורה אמר רבא סיפא דמתני׳ אתאן לרבנן דרש רבא נעוה ארתחו רבא כי הוה משדר גולפי להרפניא סחיף להו אפומייהו וחתים להו אבירצייהו קסבר כלדבר שמכניסו לקיום אפילו לפי שעה גזרו ביה רבנן במה מנגבן רב אמר במים רבה בר בר חנה אמר באפר רב אמר במים ולא באפר רבה בר בר חנה אמר באפר ולא במים אלא רב

מסורת השי״ס

[ויבדל אלפס ליתא רבי יהודה]

[עיינוכן ס. ושם ליתא חזי דלא מצוחא עלה בי כו׳]

[פי׳ חזי פי׳ רש״י מלין לב. ר״ה אמר לה]

יקלוף רש״ל

[כפי׳ ויתי מרגנים אוקמינן של מכליני פיגים מיין יעושון וכו׳]

[נ״ל פתח]

כי לא דרך בה יוגב ושל עץ יקלוף ושל חרס אסורה ולרבי אבן ושל עץ ויוגב ושל חרס יקלוף כדקתני בברייתא דשאינה מוזפפת סגי בגיגוב אלמא מוזפפת *יוגב ושריא: הגת הרמיתו ברותחין. נעוה כמו *יטופון נעוהי דתמר: כי הוה משדר גולפי. כדים רקים: סחיף להו אפומייהו. כופה אותן שויהן למעלה ופיהן למטה משום מותם בתוך מותם: וחתים להו אבירצייהו. מותם את פי הסק כלפי שויהן: קסבר כל כלי שמכניסו לקיום אפילו. אין מוסרו לעובד כוכבים אלא לפי שעה גזרו ביה רבנן כמין עצמו כי היכי דלא ליתי לשתויה ביד עובד כוכבים: במים ולא באפר. דתמיה. מי מיקרי ניגוב:

רבא כי משדל להו גולפי להרפניא סחיף להו אפומייהו וחתים להו אבירצייהו • שמעינן מהכא דישראל האולה חביות ריקניות בבית עובד כוכבים או מעיר לעיר כדי לתקן לריך לחוזקן מבפנים בגתלת או באתן רכה שהיא כאתן סיד כדי שיהא ניכר אם העובד כוכבים עוסק לחוזק יין מיהו יש לדאות דחוזקא לדידהו שהיו חביות שלהם קטנים ועוסים לתת לחוזק יין ולערוסם מיד אין לריך לחוזק יין ולערוסם מיד אין לחוש יאין לריך לחוזק ומכל מקום טוב להמתיר :

לרב

לתמיר

פקעו להו פקעו, אלא שמע מינה דליתא להך סברא. והא דאמר רב קדירות בפסח ישברו, ולא אמר תקנת הליבון בכבשן, משום שכשהוא מלבין ליה הוה ליה פנים חדשות וכלי אחר, וחשוב הראשון כאילו נשבר, אבל כשהוא מסיקו בלא כבשן אין כאן פנים חדשות. [ובשאלתות סרשת ראשי הטמות[1] נמי דכלי חרס שרי בהחזרות לכבשונות>[2]:

וקדירות[3] גדולות שקורין כרוכ״ש[4] בלשון אשכנז מותרות בהגעלה, כיון שתשמישן על ידי צונן[5]. ו[כ]דבר זה פירשתי בתשובותיי דעת אבא מורי[6] נ״ע ודעתי[7]. אפילו אם אינו יכול להגעילו בפעם אחת, מירי דהוה אגת[8], דגרסינן בסוף מסכת עבודה זרה[9] דרש רבה נעוה ארתחוה[10]. ומיהו בספר המקצוע[ות][11] פירש ארתחוה לז[פ]ת[12] ויתקנו ויסתנו באותו זסת עצמו שנית. ועידוי נמי מהני לקנקנים של חרס[13], כדאיתא בפרק אין מעמידין[14], ולא בעינן ליבון, משום דבצונן הוי תשמיש[ן], והכי נמי מקילין בהגעלתן[15]. וכן בדברי רבינו יצחק ברבי אלעזר[16] הלוי[16] ובספקי רבינו שמואל[17] נמי נמצא שהתירו חבית בהגעלה אף על פי שאי איפשר להגעיל <כולה>[18] כאחת, וטעמא[19] כדפרישית [ד]תשמ״ש[ו כ]צונן[20]. (ובשאלתות פרשת ראשי הטמות נמי דכלי חרס שרו בהחזרות לכבשונות)[21]:

ואמר[22] ליה רבינא לרב אשי הני סכיני בפיסחא[23] היכי עבדינן להו אמר ליה לדידי חדתא עבדי לנא[24] אמר ליה תינח למר[25] דאפשר ליה לכולי עלמא[26] דלא אפשר להן מאי אמר ליה אנא כעין חדתא[27] קאמינא קתייהו בטינא ופרזלייהו בנורא והדר[28] מקפיל ליה לטינא ומעיל[28] להו לקתייהו ברותחין, ובכלי ראשון. פירש רבינו שלמה[29] שהקתא והברזל סני להו ברותחין ולא בעי ליבון, אבל בכלי ראשון צריך, מפני שחותך בה רותח ממש מעל האור[30]. ואף[31] על גב דהתירא בלע,

1) סי׳ קל״ז. ע״ש. 2) נמצא בכ״י לקמן שורה 15, ומקומו כאן. וכן נראה מהרא״ש וחטור הג״ל עמ׳ חקורם אות 6. 3) מכאן עד בצונן לקמן שורת 14 הועתק באסופות כ״י מ״ג ג׳ ור׳, ובקיצור קצת בהגה״מ סוף ה׳ חמץ, ובתורפו בתשו׳ הגה״מ להמ״א סי׳ י״ד. 4) כ״י״א לקמן סי׳ תתקע״ז: קרוכש. באשכנזית ישנה: Kruche, חדשה: Krucke, Krug. וכן בצרפתית: cruche. 5) פסחים ל׳ ב׳. 6) לעיל ח״א סי׳ קס״ט. 7) לקמן סי׳ תתקע״ז. 8) כ״י״א ואסופות, כ״י: מת. 9) ע״ר ב׳. וע״ש בתוס׳ ד״ה דרש. 10) וכן ברוקח סי׳ רנ״ז ורס״ב. הגה״מ וגמרא: ארתחו. 11) הגה״מ. וכן שם הספר אצל הראשונים. 12) ע׳ רמב״ם והשגות. מ״א מהמ״א הכ״ב. כ״י: לזכות. 13) הרין מובא בשם ר׳ יואל בתאר״ח סי׳ תנ״א. והקשה עליו. ועי׳ ב״י וב״ח שם. והב״ח כיון אל האמת. ע׳ לשון ר׳ יואל ח״א ס״ע 184 ולהלן. ועי׳ תמים דעים סס״ו פ״ד. 14) ע״ז ל״ג א׳. 15) ע׳ ח״א ס״ע 184. 16) כ״י״א ואסופות, ובתשו׳ הגה״מ להמ״א סי׳ י״ר: ר״י הלוי. והוא ר׳ יצחק הלוי רבו של רש״י. כ״י והגה״מ סוף ה׳ חמץ: ריב״א. 17) ע׳ תוס׳ ר׳ אלחנן במרדכי ע״ז פ״ה סי׳ תתכ״ה. והלשון שם הוא לשון רשב״ם בספקיו. 18) אסופות והגה״מ. 19) הגה״מ: ושעמא, אסופות: וטע׳. 20) אסופות והגה״מ, כ״י: בתשמיש צונן. 21) ע׳ לעיל אות 2. 22) פסחים ל׳ ב׳. כ״י״א וגמרא: אמר. 23) כ״י״א וד״ס אות כ׳ והגהות הכ״ח: דפיסחא. 24) גמרא: חדתא קא עבדינן. וע׳ ד״ס אות כ׳. 25) גמרא: מר. וע׳ רש״י. 26) גמרא: דלא אפשר ליה מאי. וכעין הגי׳ כאן בה״ג ד״ו 59 א׳ וד״ב ס״ע 138. 27) כ״י״א: חדתתא, וע׳ ד״ס אות כ׳. וכ״ה בה״ג ד״ב הנ״ל. וגראה שהעיקר הוא גי׳ ד״ו הנ״ל: חדאתתא. 28) ד״ס וארו״ז ח״ד סי׳ רצ״ב. 29) פסחים ל׳ ב׳ ד״ה והלכתא. מחז״ו עמ׳ 255 סי׳ ג׳ וס׳ האורה עמ׳ 91 ופרדס סי׳ קכ״ד וסדור רש״י עמ׳ 175. 30) ע׳ ס׳ הישר סי׳ תקפ״א ותוס׳ ע״ז ע״ו ב׳ ד״ה אמר וארו״ז ח״ד סי׳ רצ״ב. 31) עד התקבל לקמן עמ׳ 81 שורה 5 כס׳ יראים השלם סי׳ נ״ב י״ב א׳.

ושמעינן ליה לרב אשי <בשילהי עבודה זרה>[1] שאמר שפוד ואסכלא בקדשים סני ליה בהגעלה מהאי טעמא, אית [מ]רבותא[2] שפירשו דהאי והילכתא מסקנא דמילתא דהכ אשי הוא, כלומר לו היה נראה להחמיר וללבן, אבל הילכתא שאין צריך ליבון, משום דהתירא בלע[3]. ודוגמת[4] הכי מפרשינן[5] בפרק מצות חליצה[6] רבא אמר עד שתגיע לעונת נדרים והילכתא עד שתביא שתי שערות, ומסקנא דרבא היא, דהכי אמר רבא בהדיא בפרק יוצא דופן[7], והדר ביה רבא מההיא שאמר בפרק התקבל[8]. [ו]כך פירש רבינו זקיני[9] נמי דהדר ביה רב אשי, ואמר הילכתא שסני ליה בהגעלה: ורבינו[10] שמואל <ברבי מאיר>[11] פסק ופירש שצריך אידי ואידי ליבון וגם הגעלה[12]. ולא יתכן, דלא חמור משפוד ואסכלא של גוים, שלא הוזכר בהם לא בגמרא דידן[13] ולא בתוספתא[14] אלא ליבון גרידא, ולא הגעלה. ואפילו[15] סכינים גדולים[16] שצולין בהן (בשר) לפעמים [כשר] גבילה[17], ותניא בתוספתא דמסכת עבודה זרה[14] הסכינים והאסכלאות מלבנן, הגעלה מיהת[1] לא הוזכר בהן, הילכך אפילו שפודין[18] שנשתמשו בהם חמץ אין צריכין ליבון אלא הגעלה, דהתירא בלעו. וכן סכינים גדולים לענין פסח, וכן שפוד שצלו בו בשר מגעילו וצולה בו כחל, דהיתירא בלע. <וטה שנהגו ללבן את השפודים, מפני שהם ארוכין יותר מראי>[19]:

וקערות[20] צריך להגעיל בכלי ראשון, ולא שנא של מתכות ולא שנא של עץ, מפני שפעמים שכופין את הקערה על גבי בשר ודגים בתוך היורה[21], ונם שואבים בה מרק מתוך היורה הרותחת[22], והוה לה [כלי ראשון: הכ]ף[23] לא

1) ע״ו א׳. ותוספתי מכי״א. 2) כ״י: איתמר רברבתא. 3) תמים דעים סי׳ קמ״ז בשם רבני צרפת, תוס׳ חולין ח׳ א׳ ד״ה שליבנה, ראב״ד בר״ן פסחים פ״ב סי׳ תשי״ח, ס׳ ההרומה סי׳ ע׳ בשם ר״ת. וכן בתוס׳ רי״ד ע״ז מהרורא תליתאת ע״ז א׳ ובהמכריע סי׳ מ״א. וכן בחדושי מהר״מ חלאוה פסחים ל׳ ב׳. 4) דוגמא זו גם בהדושי מהר״מ חלאוה, והראשונים חנ״ל לא הזכירוה. לכן נראה שמהר״מ חלאוה העתיק מס׳ יראים או מכאן. 5) ע׳ תוס׳ ובמות ק״ה כ׳ ד״ה רבא וגיטין ס״ח א׳ ד״ה וכנגדן וב״ב קנ״ה א׳ ד״ה איתמר ונדה מ״ו א׳ ד״ה אבל. 6) ובמות ק״ה ב׳. 7) נדה מ״ו א׳. 8) גיטין ס״ח א׳. 9) ראב״ן ע״ב ג׳. 10) עד גוים לקמן שורה 9 הועתק סתם בהגה״מ פ״ה מה׳ חמץ הכ״ג סי׳ ג׳. 11) כ״י״א. 12) פירוש רשב״ם מובא בלשונו באר״ז ח״ד דס״י רצ״ד, והובא בראב״ן ע״ב ג׳ בשם יש אומרים. ורמז עליו בס׳ הישר סי׳ תקס״א. והוא הסקור לבתח״ו ע׳ 263 סי׳ ל׳. 13) ע״ז ע״ה ב׳. 14) ע״ז פ״ט, בדצ״מ פ״ח. 15) עד כלים לקמן עמ׳ 82 שורה 2 מובא בקיצור בתאר״ח סי׳ תנ״א. 16) סברת ר״ת בס׳ הישר סי׳ תקפ״א ובתוס׳ פסחים ל׳ רע״ב ד״ה והלכתא וע״ז ע״ו ב׳ ד״ה אמר וחולין ח׳ א׳ ד״ה שליבנה. 17) כ״י״א: שפעמים צולין בהן בשר גבילה. 18) ע׳ ראב״ן ע״ב רע״ד וס׳ שע״ז. ומכאן עד ורבא לקמן ע׳ 82 שורה 5 הועתק בקיצור באסופות כ״י מ״ג ד׳. ועד מדאי לקמן שורה 16 מובא בתורפו בהגה״מ פ״ה מה׳ חמץ הכ״א סי׳ א׳. 19) הגה״מ. ובאסופות העתיק בקיצור: „וכן סכינים גדולים לענין פסח, ומפני שהם ארוכים יותר מראי נהגו ללבנן". ונראה מזה שמוסב על סכינים, אבל העיקר בהגה״מ. ומ״ש מפני שהם ארוכים יותר מדאי כונתו שמפני זה אינו יכול להכניסם בכלי להגעילם, ע׳ ראב״ן ע״ב רע״ד. ובאסופות אח״ז: „אבל סכינים ארוכים של גוים צריך ללבן באור, מפני שלפעמים צולין בהם בשר גבילה". ואינו ברור אם הוא מדברי רבינו. 20) מכאן עד חרותחת לקמן שורה 19 הובא בתורפו בהגה״מ פ״ה מה׳ חמץ הכ״ד סי׳ ה׳, והועתק סתם בהגה״א פסחים פ״ב סי׳ ד׳ והדין מובא בתאר״ח סי׳ תנ״א. 21) פרדס סי׳ קכ״ד ומחז״ו עמ׳ 256 וס׳ האורה עמ׳ 91 וסדור רש״י עמ׳ 175. 22) ע׳ הישב ראב״ן ע״ב סע״ב. וע׳ תוס׳ ע״ז ע״ד ב׳ סד״ה דרש. 23) חזרתי מסברא. כ״י:

לא יהיה לך אלהים אחרים

הקדמה

[המשך מעמוד קודם]

אמר לו: אם אתה מבטיח לי שלא תגלה לאדם אחר אגלה לך.

הדרך לעלות את המגדל אל מקום אלוהים

מגדל בבל – הדרך לעלות אל אלוהים

מגדל בבל – הדרך לעלות אל אלוהים

מגדל בבל – הדרך לעלות אל אלוהים

הסכם שכירות לדירת מגורים

[ב] ויבא אל אברהם ויבכהו ולמרתו ולנשקו ולבכות עליו ולקברו ולספד לו ולהתאבל עליו ולהתנחם עליו ולהתעצב עליו ולהתענות עליו ולהתפלל עליו ולבקש רחמים עליו ולבקש מחילה עליו ולבקש סליחה עליו ולבקש כפרה עליו ולבקש תנחומים עליו ולבקש נחמה עליו ולבקש ישועה עליו ולבקש רפואה עליו ולבקש גאולה עליו ולבקש פדות עליו ולבקש חיים עליו ולבקש שלום עליו ולבקש טובה עליו ולבקש ברכה עליו ולבקש רחמים עליו ולבקש חסד עליו ולבקש אמת עליו ולבקש צדק עליו ולבקש יושר עליו ולבקש תורה עליו ולבקש מצות עליו ולבקש תפלה עליו ולבקש תחנה עליו ולבקש תשובה עליו ולבקש מעשים טובים עליו ולבקש אמונה עליו ולבקש בטחון עליו ולבקש יראה עליו ולבקש אהבה עליו ולבקש דבקות עליו ולבקש חכמה עליו ולבקש בינה עליו ולבקש דעת עליו ולבקש מדע עליו ולבקש שכל עליו ולבקש הבנה עליו ולבקש הלכה עליו ולבקש מנהג עליו ולבקש מנהגים עליו ולבקש מנהגי עליו ולבקש מנהגי אבותיו עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים עליו ולבקש מנהגי אבותיו הקדושים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעלים ונפלאים ונוראים ונשגבים ונעל

אשר פרלים לא יעלה לרב הון

ולא יעלה לרב הון אשר פרלים

ולא יעלה לרב הון אשר פרלים

ולא יעלה לרב הון אשר פרלים

אלו תנא דלבוות פסח

אין הגא הלכות פסח

אלוהים אלוהים אמת

[ב] אמר לו: אם אמר לך אבא מרי אל תשמע לו. אמר לו: אם אמר לך אבא מרי אל תשמע לו. אמר לו: אם אמר לך אבא מרי אל תשמע לו.

הלכות פסח

פרק ראשון

א אין בודקין את החמץ לאור הנר בליל ארבעה עשר, אלא בבית אפל. ובמה בודקין? בנר של שעוה, ובנר שמן, ובנר שאינו מצוי לבדיקה. ובמה בודקין? בנוצה, ובכל דבר שאינו מצוי לבדיקה. ובמה בודקין? בכל דבר שאינו מצוי לבדיקה. ובמה בודקין? בנר שאינו מצוי לבדיקה. ובמה בודקין? בנר שאינו מצוי לבדיקה. ובמה בודקין? בנ

אלף המגן הלכות פסח

יורה דעה

הלכות רבית

מבוא

מבוא

מבוא

ה גוי המוכר כלים חדשים בשוק יג בין של חרס בין של מתכות בין של זכוכית לוקחין ממנו כל בלי שהוא נראה חדש ואין חוששין שמא נשתמש בו הגוי פעם אחת שכל כלי העשוי למכור אין משתמשין בו כלל אבל יד אם נכנס לבית הגוי ליקח ממנו כלים חדשים לא יקח אלא כלי חדש שמכיר בו היטיב שלא נשתמש בו עדיין אבל אם יש להסתפק שמא נשתמש בו פעם אחת אף שהוא נראה חדש אין ללקחו אלא אם כן הגוי מסיח לב תומו שלא נשתמש בו עדיין או שהוא לוקח כלי אחד מתוך הרבה כלים כמו שנתבאר ביורה דעה סימן קכ"ב ע"ש לפי שיש לחוש שמא עשאו הגוי לצורך עצמו וכבר נשתמש בו פעם אחת ואחר כך נמלך למכרו לישראל הבא אליו ומכל מקום בכלי זכוכית יש להתיר לקנות הצלולים אפילו אין הגוי מסיח לפי תומו ואינו לוקח כלי מתוך הכלים דכיון שהם צלולים בודאי לא נשתמש בהם עדיין:

ו כל כלי חרס שנשתמש בו חמץ בחמין שהיד סולדת בו בענין שכיוצא בו בשאר כלים צריכין הגעלה אבל כלי חרס אין לו תקנה על ידי הגעלה טו שהתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו (פירוש גיעול הנבלע בו) לעולם אפילו יגעילנו כמה פעמים אלא לעולם פולט הוא מעט מעט בכל הגעלה ועיקר גיעול הבלוע בתוכו אינו נפלט ממנו לגמרי וכשיבשלו בו היתר אפילו אחר כמה הגעלות יפלוט מעט מהבלוע שבתוכו לתוך התבשיל והיכן העידה תורה כך גבי כלים הבלועים מנותר שאמרה תורה וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר למדנו מכאן שאין הגעלה מועלת לכלי חרס:

ז ומכל מקום קבלו חכמים שיש לכלי חרס הכשר על ידי ליבון באור טז דהיינו שיסיקנו כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנה שאז נשרף ונכלה כל האיסור הבלוע בתוכו:

ח במה דברים אמורים יז כשמסיקו מבפנים (פירוש בתוך חלל הכלי) וגם דרך היסקו כל השנה הוא מבפנים כגון תנור של חרס וכיוצא בו אבל כלי חרס שדרך היסקו כל השנה הוא מבחוץ כגון קדרה ומחבת וטפקא של חרס דהיינו כלי חרס שמסיקין אותו תחתיו מלמטה ואופין על גביו מלמעלה אף אם הוא רוצה להכשירו ע"י היסק מבפנים כגון שימלאנו גחלים בוערות אין זה מועיל כלום גזירה שמא יחוס עליו שלא יחבקע מחמת הגחלים כיון שאין זה דרכו בכל השנה יח ולא ימלאנו גחלים בוערות ויסיקנו מבחוץ והיסק חיצון אינו מועיל כלום מן התורה שהרי האיסור נשתמש ונבלע בפנימית הכלי וצריך להפליטו גם כן דרך פנימית הכלי כך פולטו כמו שיתבאר וכשמסיקו מבחוץ יט אין האיסור נפלט דרך פנימית הכלי על ידי היסק חיצון זה:

ט ואפילו אם רוצה להסיקו מבפנים ומבחוץ כגון שמכניסו ריקן לתוך התנור מלא אש כ ששלהבת עולה מכל צדדי הכלי ומלבנו יפה מבפנים ומבחוץ אין זה מועיל כלום גזירה שמא יחוס עליו שלא יתבקע ויוציאנו מן התנור טרם שיתלבן יפה יפה עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנו אבל אם מחזירו לתוך כבשן מלא אש שמצרפין בו כלי חרס חדשים הרי זה מותר להשתמש בו בפסח דכיון שמכניסן להיסק גדול כזה בודאי אינו חושש עליהם אם יתבקעו:

י וכל זה בכלי חרס כא אבל בכלי מתכות שאינו נפקע מחמת חום האש הרי הוא יכול למלאותו גחלים מבפנים וישהה אותם בתוכו עד כב שאם יגע אדם בצד החיצון של הכלי יהיה היד סולדת בו מחמת שנתלבן הכלי מן הגחלים שאז בודאי נשרף כל החמץ הבלוע בתוכו אע"פ שלא נתלבן כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנו שהרי כלי מתכות הן נכשרין על ידי הגעלה וליבון קל הזה אינו גרוע מהגעלה:

יא בוכיא (והוא כלי העשוי מלבנים ועפר ומסיקין אותו מבחוץ ואופין ומטגנין בתוכו) אם הסיקו מבחוץ אינו נכשר לפסח על ידי היסק זה כמו שנתבאר (פעיף מ') אבל אם מלאוהו גחלים מבפנים אם שהסיקו כג מבפנים עד שנתלבן כדינו ועל דרך שיתבאר בסימן תס"א (פעיף מ') מותר להשתמש בו בפסח ואין לחוש שמא לא ילבנו יפה יפה מחמת שיחוס עליו שלא יתבקע דכיון שהוא עשוי מלבנים ועפר אין לחוש בו שמא יתבקע:

לפיכך

יג מיקור והיתר ס"א ס"ך סימן קכ"ג ס"ק ט"ז ד"מ שם יד מ"י ד"מ שם בשם הרשב"ם טו גמ' דף ג' ע"ב טז טוש"ע סימן תס"ג יז גמרא שם יח רש"י יט טוש"ע כ רא"ש עוש"ע כא טור ב"י כב מרדכי ב"י מ"ש ס"ק כ"ז פר"מ ס"ד ס"ה ס' התרומה ר"י תוס' סמ"ק רא"ש טוש"ע מיו"ד מי' קנ"ה כג רשב"ם

יב לפיכך כד לבנים שנשתמש בהן חמץ כל השנה מותר ללבנם באור ולהשתמש בהן בפסח במה דברים אמורים בלבנים שנצרפו בכבשן אבל לבנים שנתייבשו בחמה אם לא נשתמש בהן חמץ על ידי האור כמו צלייה ואפייה אלא שנשפך עליהם תבשיל רותח של חמץ אין צריכים ליבון ודי להם בהגעלה כשאר כלי אדמה כמו שיתבאר ומותר לאפות ולצלות עליהם בפסח:

יג אבל אם נשתמש בהן חמץ על ידי האור כה וכן שאר כל הכלים אפילו של מיני מתכות שנשתמש ונבלע בהן חמץ על ידי האור בלבד שלא על ידי משקה כו כגון השפודים והאסכלאות שצלו עליהם מוליתא של חמץ שגוף החמץ נוגע בהן בשעת צליתו ואין ביניהם שום משקה (טופח) שיוליך טעם החמץ לתוך השפוד והאסכלה אלא על ידי חום האש בלבד נבלע בהם טעם החמץ לפיכך אינו נפלט מהם על ידי הגעלה במים רותחים דכבולעו כך פולטו וכלי שנבלע בו חמץ על ידי משקה נפלט ממנו על ידי הגעלה במים רותחים אבל כל כלי שנבלע בו החמץ על ידי חום האש בלבד שלא על ידי משקה אינו נפלט ממנו אלא על ידי חום האש בלבד דהיינו שילבנו באור יפה יפה כז עד שיהיו ניצוצות מנתזין ממנו או כח עד שתשיר קליפתו העליונה שאז בודאי נשרף כל האיסור הבלוע בתוכו

יד ויש חולקין כט על זה ואומרים שכל הכלים שבלעו חמץ קודם הפסח אפילו על ידי האור בלבד הרי הן נכשרין על ידי הגעלה דכיון שבשעת בליעתן בלעו דבר היתר ואח"כ כשמגיע זמן איסורן כבר אין האיסור בעין אלא הוא בלוע בתוכן לפיכך הקילו להכשירן על ידי הגעלה בלבד והעיקר ל כסברא הראשונה ואפילו בדיעבד שנשתמש בחמין באותן כלים הבלועים מחמץ על ידי האור בלבד והוגעלו קודם הפסח ולא ליבנם באור יפה יפה כשיעור שנתבאר הרי חמין הללו אסורין בפסח אלא אם כן יש הפסד מרובה או מניעת שמחת יום טוב שאז יש לסמוך על סברא האחרונה וכן במקום שיש עוד צד אחר להקל יש לצרף גם סברא האחרונה ולסמוך עליהם לכתחלה להכשיר בהגעלה את הכלים הבלועים מחמץ על ידי האור וכמו שיתבאר:

יד מצוה מן המובחר לכל מי שאפשר לו שיקנה לו סכינים חדשים לפסח אבל מעיקר הדין אפילו אותן סכינים שמשתמשין בהם חמץ בחמין כל השנה די להם בהגעלה לפסח ואע"פ שסכינים הבלועים משאר איסורין יש אומרים שצריך ללבנם באור כדי להשתמש בהן בחמין כמו שנתבאר ביורה דעה סימן קכ"א מכל מקום לא כיון שיש אומרים שאפילו כלים הבלועים מחמץ על ידי האור בלבד די להם בהגעלה לפסח וגם יש אומרים שסכינים אין להם דין כלים הבלועים על ידי האור בלבד כמו שנתבאר ביורה דעה שם לפיכך יש להתיר לכתחלה להכשיר סכינים בין גדולים ובין קטנים על ידי הגעלה בלבד והוא שיגעילם ברותחין בכלי ראשון לג וכלי ראשון נקרא הכלי שהרתיחו בו המים אצל האש אפילו אם עכשיו בשעה שמגעילין בתוכו אינו עומד אצל האש הרי זה נקרא כלי ראשון ומגעילין בתוכו כל כלי הצריך הגעלה בכלי ראשון אם המים שבתוכו הן עדיין רותחין דהיינו שמעלין רתיחה כמו שיתבאר בסימן תנ"ב (פעיף ג'):

וקודם

כד מ"א סס"ק ד' כה טוש"ע סע' ד' ומ"א סק"י כו רא"ש פ"ב דפסחים סי' ד' כז ירושלמי סוף מס' ע"ז כח גמרא ע"ז דף ע"ו ע"ב כט מרדכי מס' ע"ז תו"ה רמ"א סע' ד' ל (ז"ע) רמ"א שם מ"א ס"ק י"א לא חק יעקב לב טוש"ע סע' ג'

ג' איסורי תורה מו איסורי דברי סופרים

על ידי האור בלבד שצריך לגמרם יפה יפה כשיעור שנתבאר אלא שנתבאר איסורין אין צריך ליבון אלא כשנבלע בהם דבר איסור אבל (גמרא שם) אם נבלע בהם על ידי האור דבר היתר ואחר כך נעשה איסור כגון שנבלה עליהם דבר נבלה שהוא היתר ואחר כך נבלע בהן אלב הרי הן נכשרין על ידי הגעלה ואף על פי שנעשה דבר הנבלע בהן על ידי האור אינו נפלט מהם לגמרי על ידי הגעלה מכל מקום אותו

מועט טעם דבר הבלוע מאד בתוכם עד שאינו נפלט מהם רק על ידי האור (ר"ן) קלוש הוא מאד ואינו כדאי שיחול עליו שם חדש דהיינו שם בטל בתלב לפיכך די להם בהגעלה כדי להפליטו מהם עיקר טעם הבשר עם עיקר טעם החלב שהן אסורין מחמת שהן כדאי להקרא עליהם שם בטל בתלב וכן נפלטין על ידי הגעלה לפי שאינן בלועין מאד ומותר טעם הבשר עם מותר טעם החלב אין בלועין מאד הרי הן קלושין מאד ואין כדאי להיות נקרא עליהן שם בשר בתלב כיון שטעם הבשר היה קלוש מאד קלוש שנבלע בו החלב אין שם חדש יכול לחול על טעם קלוש הזה מה שאין כן כשנבלה עליהם חמץ קודם הפסח אין הגעלה מועלת להם להכשירן לפסח אף על פי שהחמץ בטעם שנבלע בהם היה מותר מפילה מכל מקום כיון שהיה עליו שם חמץ לא נפקע שם זה גם מטעם הקלוש שנבלע מאד בתוכם על ידי האור וכשמגיע הפסח ממילא נאחר טעם קלוש הזה שבתוכם כיון שכבר נקרא עליו שם חמץ משעה שנפלטו ונתפרש ממקום החמץ שנבלה עליהם:

טו וקודם הגעלה צריך לשוף את הסכינים במשחזת או ברחיים או בדבר אחר המסיר את כל החלודה שבהן וכן שאר כל הכלים צריך להסיר כל החלודה והטינופת שבהן קודם שמגעילין שנאמר בפרשת הגעלת כלי מדין * אך את הזהב וכו' כלומר [ג] רק את הזהב דהיינו כשאין שם חלודה רק זהב בלבד מועלת הגעלה להפליט הבלוע אבל כשיש שם חלודה או שאר טינופת יש לחוש [ד] שמא יש שם משהו מממשות האיסור בעין תחת החלודה והטינופת ואין הגעלה מועלת למה שהוא עומד בעינו ואינו בלוע בתוך דופני הכלי:

טז ואם אינו יכול להעביר החלודה או שאינו רוצה לטרוח ולהעבירה ישים גחלים [ה] בוערות על מקום החלודה וישהה אותם שם [ו] עד שאם יגע אדם בצד השני שלא הכלי במקום שכנגד החלודה יהיה היד סולדת בו מחמת שנתלבן הכלי מן הגחלים שאז בודאי נשרף כל ממשות איסור שתחת החלודה והעולם נהגו להחמיר להשהות הגחלים כל כך על החלודה עד שיהיה קש או חוט נשרף מצד השני (דהיינו שקושרין קש או חוט סביב הכלי מצד השני נגד הגחלים שעל גבי החלודה ומשהה את הגחלים כל כך עד שישרוף הקש או החוט שכנגדן בצד השני) ואחר כך מגעילין את הכלי ואם לא עשה כן קודם הגעלה יעשה כן אחר ההגעלה:

יז וכל זה כשהחלודה [ז] הוא בצד הפנימי של הכלי במקום שמשתמשין בו בקבע אבל אם הוא בצד החיצון של הכלי שלא נשתמש שם חמץ ואע"פ שלפעמים מגיע תשמיש החמץ גם מבחוץ מכל מקום כיון שרוב הפעמים אין מגיע תשמיש החמץ עד לשם לפיכך אין חוששין שמא יש שם ממשות החמץ בעין תחת החלודה ואין צריך להעבירה כלל:

יח וכל זה בחלודה [ח] שיש בה קצת ממשות (שקורין ראש"ט) שכשגורדין אותה משם יש בה כמה עפרורית שאז יש לחוש אם לא יגרדו אותה משם שמא יש תחתיה משהו ממשות האיסור בעין ואינו נראה לעין מחמת שהחלודה מכסהו אבל אם אין בחלודה ממשות כלל רק מראה בלבד כמו שנמצא לפעמים שיש שחרות או אדמימות בצד הפנימי של הכלי שאף אם יגרדו אותם לא יהיה שם שום עפרורית אין לחוש כלל שמא יש שם משהו חמץ שאינו נראה וכן הדין באותן כתמים הנעשים בכלי בדיל (שקורין ערד פלעקי"ן) שאין מעכבין את ההגעלה כיון שאין בהם ממשות רק מראה בלבד:

יט סכין או אחד משאר כלים הצריכין הגעלה שיש בו [ט] גומא או סדק או נקב שאינו יכול לחטט בתוכן לנקרן ולנקותן היטיב אין הגעלה מועלת להם אם הן במקום שמשתמשין בו בקבע דהיינו מצד הפנימי של הכלי לפי שיש לחוש שמא יש שם משהו ממשות החמץ בעין ואין הגעלה מועלת למה שהוא בעין לפיכך [י] צריך להניח גחלים בוערות על הסדק והגומא וישהה אותם שם עד שאם יגע אדם כנגדן בצד החיצון של הכלי יהיה היד סולדת בו שאז בודאי נשרף כל ממשות איסור שבתוך הסדק או הגומא והעולם נהגו [יא] להחמיר להשהות שם כל כך את הגחלים עד שיהיה קש או חוט נשרף בצד החיצון ואחר כך מגעילין ואם לא עשה כן קודם ההגעלה יעשה כן אחר ההגעלה:

כ [יב] לפיכך אותם סכינים שידותיהן תחובין תוך בית יד והן קבועין שם במסמרים קטנים אין הגעלה מועלת להם כי יש גומות דקות הרבה במקום (סביב) המסמרים ואין צריך לומר אם גוף הבית יד נעשה מב' חלקים מדובקין ויש ריוח מעט ביניהם להכניס לשם את הסכין שעל פי הרוב אי אפשר לנקר שם היטיב שלא יהיה שום טינופת דבוק שם ואין הגעלה מועלת אלא לכלי זך ונקי כמו שנתבאר וכן אם יד הסכין [יג] דבוקה בבית יד על ידי דבק אין הגעלה מועלת לה דכיון שהדבק מתקלקל במים רותחין יש לחוש שמא יחוס על הדבק ולא ירתיח את המים יפה יפה וכן אם הבית יד היא עשויה מקרון וכן שאר כל הכלים [יד] העשויין מקרן אין הגעלה מועלת להן שהקרן מתקלקל במים רותחין ויש לחוש שמא יחוס עליו:

וכל

* (כמדבר ל"א כ"ב) לג ספרי לד ע"ז לה נטע לו מרדכי ב"מ מ"ק כ"ז פר"מ רמ"ם פ' המרומה סמ"ק רמ"ם עוש"ע י"ד סימן קל"ה לז רמ"ם לח ע"ז ס"ע לט רמ"ם רשב"ם רמ"ם מ רמ"ם מא רמ"ם מב אמרוניס מג אמרוניס מד ש"ע

בא וכל זה בבית יד של סכין שמשתמשין חמץ בגוף הסכין ורוב הפעמים מגיע תשמיש החמץ [טו] גם בבית יד של סכין אבל שאר כל הכלים שיש בידותיהן גומות וסדקים וחלודה אין צריך לנקרן כלל ואפילו אם לא הגעיל כלל את הידות [טז] ותחבן בפסח לתוך התבשיל הרי זה מותר באכילה כיון שאין דרך להשתמש חמץ בידות הכלים ומכל מקום [יז] לכתחלה צריך להגעיל גם את הידות ע"י עירוי מכלי ראשון לכל הפחות [יח] לפי שלפעמים כשמדיחין את הכלים מלכלוך חמץ שבהן בתוך מים חמין נבלע קצת מלכלוך החמץ לתוך הידות:

כב ואם לא הגעיל כלל אפילו את גוף הכלי ותחב את יד הכלי לתוך התבשיל [יט] יש אוסרין את התבשיל אם הכלי וידו הן של מתכות לפי שכשנשתמש חמץ בחמין בגוף הכלי נבלע החמץ גם ביד הכלי שכל מתכת שתם מקצתו חם כולו וכמו שנבלע החמץ בהיד על ידי גוף הכלי כך הוא נפלט ממנו על ידי גוף הכלי אבל כשלא הגעיל אפילו את גוף הכלי הרי נשארה בליעת החמץ בתוך היד ונפלט ממנו לתוך התבשיל ויש חולקין על זה [כ] ואומרים שאף על פי שכל מתכת שתם מקצתו חם כולו אף על פי כן הבלוע שבמקצתו אינו מתפשט בכולו על ידי חום זה ויש לסמוך על דבריהם במקום הפסד מרובה או במקום מניעת שמחת יו"ט:

כג [כא] הנדן של סכינים שמכניסין לתוכו סכין של חמץ כל השנה אין הגעלה מועלת לו להכשירו להכניס לתוכו סכין של פסח לפי שאי אפשר לנקרו ולנקותו היטב מן החמץ בעין שנדבק בו [כב] כי עמוק עמוק הוא מי ימצאנו אלא א"כ [כג] פותח את התפירות ומגרדו יפה יפה (שאז אפילו הגעלה א"צ):

כד [כד] חצובה (שקורין דרייא פו"ס) והוא כלי שיש לו ג' רגלים ומעמידין עליה קדירה או מחבת בתנור על האור כל השנה אם רוצה להשתמש בה בפסח צריך ללבנה באור לפי שלפעמים נשפך עליה עיסה ונבלע בה טעם חמץ על ידי האור שלא על ידי משקה:

כה אחד כלי מתכת [כה] ואחד כלי עץ ואחד כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה (פירוש כלי חרס [כו] שלא נצרפו בכבשן אלא נתייבשו בחמה) ואחד כלי עצם (חוץ מקרן כמו שנתבאר למעלה) [כז] ומה שקורין פערי"ל מוט"ר שנשתמש בהן חמץ על ידי משקין חמין [כח] כדרך שנשתמש בהן כך צריך להכשירן על ידי הגעלה כיצד כלים שנשתמש ונבלע בהן חמץ כל השנה על ידי חום כלי ראשון כגון קדירות ואלפסין ויורות וכן כף שהוא [כט] מיוחד להגיס בו הקדירה כשהיא אצל האש או אפילו לאחר שהעבירה מן האש אלא שהתבשיל בתוכה חם בכדי שהיד סולדת בו וכן כף שהוא מיוחד להוציא בו התבשיל מהקדירה לתוך הקערה כל אלו וכיוצא בהן שדרך להשתמש בהן חמץ כל השנה על ידי חום כלי ראשון צריך להגעילן בתוך כלי ראשון רותח ועל דרך שיתבאר בסימן תנ"ב (סעיף ג') ונקרא כלי ראשון אפילו לאחר שהעבירוהו מן האש כמו שנתבאר למעלה [ל] ויש אומרים שכל כלי שנשתמש בו איסור על ידי חום כלי ראשון כשהיה הכלי ראשון אצל האש צריך להגעילו גם כן בתוך כלי ראשון העומד אצל האש דכבולעו כך פולטו ולכתחלה יש להחמיר ולחוש לדבריהם בשאר איסורים * אבל בחמץ אפילו לכתחלה יש לסמוך על [לא] סברא הראשונה שהרי יש אומרים שאפילו כלים שנשתמש בהן חמץ על ידי האור בלבד מועלת להם הגעלה בכלי ראשון לאחר שהעבירוהו מן האש ואין צריך לומר כשמגעיל כלי הבלוע מבשר וחלב שלדברי הכל יכול להגעילו בכלי ראשון לאחר שהעבירוהו מן האש אף על פי שטעם הבשר והחלב נבלעו בו על ידי האור אם לא נבלעו בו בבת אחת אלא בזה אחר זה מטעם שנתבאר למעלה (סעיף י"ג):

כו [לב] וכלים שנשתמשו בהם חמץ על ידי עירוי מכלי ראשון כגון קערות אין צריך להגעילן בתוך כלי ראשון אלא די להם שיערו עליהם רותחין מכלי ראשון כדרך תשמישן (ואף על פי שלפעמים כופין קערה על גבי אלפס שאצל האש ועולה ההבל מהתבשיל שבאלפס ונבלע בהקערה ונמצא שנבלע בה חמץ לפעמים על ידי חום כלי ראשון מכל מקום כיון שרוב תשמיש הקערות הוא לערות לתוכן מכלי ראשון הרי נכשרין גם כן על ידי עירוי מכלי ראשון שאנו הולכים [לג] בכל כלי אחר רוב תשמישו

מה ע"ז סקי"ז מו רמ"ם סע' ב' מז טוש"ע סע' י"ב ורמ"א שם מח כ"מ פר"מ מט מקן יעקב ס"ק מ' מט ע"ז מיו"ד סי' קכ"ם סק"ז נ ש"ך שם סק"ז נא רמ"ם סע' ג' נב מלבושי יו"ט אלי זהב נג מ"ם סק"ח נד רמ"ם סע' ד' ומ"א ס"ק י"ב נה י"ף רש"ם פ"ב סי' ז' נו מ"ם סק"ד נז מ"י סקל"ו אלי זהב נח גמרא מס' ע"ז ע"ה ב' נט גמרא פסחים ל' ב' ס ע"ם טו"ד סי' קכ"ם פר"מ * (עי' צ"צ אר"ח סי' נ"ב) סא מסמעות אמרוניס סב טוש"ע סע' ו' סג י"ף רמב"ם פ"ה מה' חו"מ הכ"ד רשב"ם בתשובה ר"ן ס"ע סעיף ו'

ששחט בה ונמצאת טריפה אסור לשחוט בה (מפני שהסכין מלוכלכת מהשמנונית ומהדם) אם לא שידיחנו בצונן. ואי איכא בלייתא דפרסא למיכפרי׳ תו לא צריך. אכן אם שחט בדיעבד בלא הדחה מותר דאיידי דטרד לפלוט דם הסימנים לא בלע. דאלת״ה אפי׳ מכשירה לכשירה נמי הלא יש עליו דם. ואפי׳ קליפה לא בעי דהא לא מצריך קליפה בשוחט בסכין של כנעני אלא מחמת שמנונית בעין שעליו:

יד אבל לחתוך בו דבר אחר חם ודאי צריך הגעלה לכתחילה דבית השחיטה מרתח רתח אבל ליבון א״צ דאינו חם כ״כ ומהר״ם מתירו אפי׳ בהגעלה ע״י עירוי אע״פ שעירוי אינו חשוב כב״ר. ומיהו אם חתך בו דבר אחר בדיעבד מותר בקליפה או בנטילת מקום אפי׳ אם הוא חם כדאיתא לעיל בתשובת עירוי תבשיל. פ׳ כ״ה אמר שמואל סכין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח. צונן סגי בהדחה אליבא דכ״ע וכתב הרמב״ם ואם דיעבד חתך בו רותח מותר עכ״ל. ומסתמא היינו בהדחה או צריך ששים נגד הדם בעין שעליו. וכתב הרא״ש פ׳ קמא דחולין והאידנא נהיגי טבחיא לקנח הסכין יפה בשער הבהמה בין שחיטה לשחיטה דהשער הוא קשה והוי כמו בלייתא דפרסי דמתיר בגמרא עכ״ל:

טו **וכתב** בסמ״ג אבל אם שחט ונמצא כשרה אף על פי שאסור לחתוך בה רותח משום דבלוע מדם מ״מ לשחוט בה בהמה אחרת מותר לכתחילה אפילו בלתי קנוח. דבלאו הכי יש כל פעם בבית השחיטה דם הרבה:

טז **תנן** השפודין והאסכלאות והסכינים של כנעני׳ מלבנן באור. וכתב במרדכי בשם ר״י פרק קמא דחולין מדלא מחלק בין קטנים לגדולים ש״מ לא מבעיא הגדולים שחותכין בהן איסור חם על האור אלא אפי׳ קטנים. חשובין תשמישן ע״י האור דחיישינן שמא לפעמים מהפכין בהן כשר חם הגחלים או מתקנין בהן נר חלב הדולק עכ״ל. וכן כל דבר שאיסור ע״י האור צריך למרק ליבון לחזור ולהפליט האיסור ממנו כגון שבולעו. ואפי׳ לחתוך בו צונן צריך לנקות מקודם היכא דאפשר משום צד. ואינו בנעיצה י״פ בקרקע אע״פ שאז לא היה פליט עתה שום איסור הבלוע בו דגזרינן דלמא אתי לאישתמש ביה חמין וכן כל דבר שצריך הגעלה לרותחים צריך הגעלה אף לצונן ומכ״ש סכינין שיש בהן גומות שאין ניתן אפי׳ בהשחזה אפילו לצונן מחמת הגומות כמו שכתב בסמ״ג. וכתב ג״כ לשם שאם מועיל שפשוף פחמין במקום הגומות:

יז **וכ״כ** הרמב״ם פי״ז דא״מ הלוקח סכין מן הכנעני ורוצה לחתוך בו חמין מלבנו או משחיזו כולו בחתים עכ״ל. ואינו מחלק כלל בין גדול לקטן. גם מדקדק ריצב״א מדבריו בהגה״ה ששיפשוף בפחמין אינו מועיל היכא דאיכא גומות בסכין אפילו לחתוך בו צונן. והיינו בעבור שנאסר ע״י חם אבל דבר שנשתמש לאיסור צונן אפילו שפשוף א״צ בגומות כדאיתא לעיל. וכ״כ במרדכי פרק כ״ש להדיא מהא דמסיק והילכתא איכא ואידי ברותחים ודווקא גבי חמץ דהתירא בלע אבל במקום שאיסור בלע תניא בתו׳ דאלילים סכין מלבנו עכ״ל. וכ״כ עוד במרדכי ס״פ בתרא דאלילים בשם הר״ר אלחנן שכל סכין שיש בו גומות צריך ליבון. ורוב סכיני׳ דידן ובפרט הקטנים יש בהן גומות:

יח **וכתב** בי״ד ודבר הצריך ליבון א״צ להסיר ממנו החלודה מקודם כמו בהגעלה כי האש מעביר הכל דאין כח הגעלה ככח האש. וגם יכול ללבנו לחצאים פירוש מתחילה חצי האחד ואח״כ החציה השנייה עכ״ל. וק״ק:

יט **וה״ה** אפי׳ יש עליו טלאי והוקדם האיסור לטלאי׳ ואפי׳ בדבר שצריך ליבון מדינא דכח האש שורף כל

דבר ומה שנשאר בו עתה לא יפלט ממנו לעולם א) וכ״ש מבשר לחלב ואפילו מחמץ למצה דהא התירא בלע. וכ״כ בסמ״ק שלעניין ליבון אין חילוק בין ב״י לשאינו ב״י אלא יכול ללבנו באותו היום שנאסר דהא פולט כל דבר ונופל לארץ:

כ **והליבון** מבליעת איסור היא עד שתסיר קליפתו או עד שיהו הנצוצין מנתזין הימנו ול׳ הרמב״ם עד שתנשר קליפתה העליונה ואין חילוק אם נשתמש באיסור הרבה פעמים לנשתמש בו רק פ״א:

כא **ופר״י** וכ״כ בא״ז ודווקא שפודין ואסכלאות וכה״ג סגי בלבון אבל סכינים לא מפני שאדם חס על סכינו וחיישי׳ שמא לא ילבנו יפה עד שתסיר קליפתו. ובפרט סמוך לקתא אין מלבנו יפה אם לא שיסיר הקתא מהברזל לגמרי ומלבנו לבדו אבל ליבון אחר אינו מועיל אם לא שיגעילנו אח״כ כדתניא בתוס׳ והאריך וכוותיה נהגינן. ומ״מ בהכי סגי לן אפי׳ היכא שנאסר ע״י האור בודאי וא״צ להוצי׳ הברזל מן הקתא אם רוצה להגעילו אח״כ [ח] דהא לא נאסר מה שבתוך הקתא מעולם כמו שכתב בי״ד וז״ל ואע״ג דקיי״ל דכלי מתכת שחם מקצת חם כולו מ״מ אם ידוע לנו שלא נאסר כ״א במקצתו כמו סכין סגי לו הכשירו כמו כן במקצת דכבולעו כ״פ ומיהו הכשירו מסתמא במקצת ר״ל כל מה שחוץ לקתא:

כב **וכתב** במרדכי בשם ריב״א ס״פ בתרא דאלילים שסכין של איסור שצריך ליבון אם משחיזו ברחיים ואח״כ מגעילו די לו בכך. דהרי הלבון מועיל להעביר הקליפה והרחיים ג״כ מעביר הקליפה. מ״מ אם יש גומות בסכין ישפשפנו בפחם עכ״ל:

כג **וכתב** הרא״ש פ׳ כ״ש וכן כתוב בסמ״ק והוא הדין כשנאסר מבליעת איסור. אבל היכא דהיתרא בלע כגון הרוצה להכשיר סכין או שאר כלים מבשר לחלב סגי לו בהגעלה לכל דבר אפילו למה שתשמישו על ידי האור. אך ישפשפנו מקודם יפה באפר מגובל או בטיט עכ״ל. והוא הדין אפי׳ מחמץ למצה מסיק בגמרא שסגי בהגעלה. ודווקא הקטנים אבל הגדולי׳ השיבו הגאונים שנוהגים ללבנן בפסח אע״ג דהיתרא בלעה. לפי שארוכין יותר מדאי. ושמא הטעם מאחר שנטל״פ מותר היכא דהיתרא בלע אפי׳ בכלי לכתחילה. אלא שגזרו ביה רבנן. אטו כלי ב״י ואין מגעילין עתה שום כלי ב״י אפי׳ מהיתר להיתר כדאיתא לקמן לא החמירו כ״כ בבליעת היתר כה״ג שלא נאסר הכלי מעולם. ודווקא הבא להכשיר כלי מבשר לחלב דלא נאסר מעולם אבל כלי ש״ב שנאסר מבליעת חלב ע״י האור או איפכא נקרא שפיר בליעת איסור וצריך ליבון ככלי של כנעני:

כד **ומיהו** נהגו העולם להכשיר סכין של חלב שנחתך בו בשר רותח בהגעלה [ו] דמאחר שאין חושבין הבשר לכלי ראשון לא מחמרינן בו כולי האי:

כה **אמנם** אותן המעבירין סכין על הגחלים

הגהות

א) ואפי׳ ליבון מועט שהוא כדי לצרוף עליו קש דמאסר שמיט אלא מהיתר להיתר לו אף בדבר איסור כדאי׳ לקמן אסגי בהגעלה פולט מיהא טפי מהגעלה בלתי טלאי׳: שמואל״ה.

זר זהב

[ח] דהא לא נאסר מה שבתוך הקתא מעולם וכו׳. מכאן נראה קצת סתירה למ״ש הש״ך בסי׳ קכ״א סוס״ק י״ז שדעת רבינו הוא דהיכא שבלע ע״י אור אמרינן שמוליך בליעתו בכולו, ע״ש, דהא כאן בבלע ע״י אור מיירי וקאמר דמה שבתוך הקתא לא נאסר: [ו] דמאחר שאין חושבין וכו׳. הוא מגומגם קצת דבדין כ״ז כ׳ דגם בחתך בשר שהוסר מהאור סגי בהגעלה דהוי כלי א׳ וגם צ״ע במ״ש שאין חושבין הבשר לכלי א׳ ואמאי לא הא הוי גוש שכ׳ בשע׳ ל״ר ד״ז דהוי כב״ר וכ״כ לקמן בדין נ״ח:

ביאורים

וכן מקשה גם כן מהמרדכי. ולזה מתרץ דמיירי בתנור שאופין בו חמץ בעין דמדינא צריך ליבון באיסורא בלע להכי מחמרינן כהך דיעה דסבירא ליה דחמץ מיקרי איסורא בלע, ולזה מקשה על הרב דאפשר דהכא בחמץ גם המרדכי מודה. וממחבר [דסעיף יא] אין ראיה דשם לא מיקרי איסורא בלע כיון שמטגנין עם קצת משקה. ואף דיש לחוש דשמא נשרף המשקה, כיון שהוא רק חומרא בעלמא סמכינן דלא הוי חמץ רק היתירא בלע.

והגה בתשובת מנחם עזריא [סימן צו] כתב לחלק בין כשהאמצעי המבליע הוא דבר היתר מהני הגעלה. אבל כשהכל דבר איסור בעי ליבון אפילו הוא דבר לח ע"ש קל. והוא תמוה מאוד דאם כן האיך מועיל הגעלה לכלי מדין דילמא בישל בו העכו"ם דבר שכולו איסור כגון בשר בחלב וכיוצא. ועיין בתוספות [פסחים מד: ד"ה אלא יליף] שכתבו דהגעילו הכלים לנזיר משום בליעת יין, ויין לנזיר כולו איסור. וגם מה שמשמע מדבריו דבכולו איסור אף בהתירא בלע צריך ליבון, תמוה מאוד דבעבודה זרה [עו.] גבי שפודין בקדשים אמרינן דבהתירא בלע סגי בהגעלה, ובשר קדשים כולו איסור. והעיקר דתלוי בין דבר יבש לדבר לח.

חידושים

(טו) ויש מקילין. והעיקר כדיעה הראשונה ואפילו בדיעבד אסור.

(טז) חצובה. והוא כלי שיש לו שלשה רגלים ומעמידין הקדירה או המחבת עליה ולפעמים נשפך עליה עיסה. ולפי זה אפילו מבשר לחלב אסור.

(יז) צריך לערות. ויזהר שלא יפסיק הקילות. והמשימים כלי תוך הכלי ראשון ומרתיח תוך הכלי ומגעילין בכלי זה יש לספק אם יש לדין כלי זה דין כלי ראשון.

(יח) סדקים. אפילו נעשו מחדש. וסדקים שהן מבחוץ או על השפה של כלי אין מזיק.

(יט) בשטיפה. היינו לשפשפו היטב במים להסיר כל הדבוק. וכן הקערות סגי בדיעבד על ידי עירוי מכלי ראשון. וכלי שנשתמש בו על ידי כבוש מעת לעת.

הגה. (טו) ויש מקילין אם נתלבן כל כך שקש נשרף עליו מבחוץ. ונוהגין כסברא הראשונה בכל דבר שדינו בליבון, אבל דבר שדינו בהגעלה רק שיש בו סדקים או שמחמירין ללבנו, סגי בליבון קל כזה. (טז) חצובה צריך ליבון.

ה. כלים שנשתמש בהם בחמין, כפי תשמישן הכשרן. אם תשמישן בכלי ראשון כגון כף שמניחין בו בקדירה, צריך להכשירן בכלי ראשון. ואם תשמישן בכלי שני, הכשרן בכלי שני. וכלי שמשתמשים בו בעירוי שמערה מכלי ראשון, לא סגי ליה בהכשר דכלי שני אלא (יז) צריך לערות עליו מכלי ראשון.

הגה. כל הכלים שיש בהן (יח) סדקים או גומות או חלודה והוא ד' במוך הכלי ולא יוכל לנקרן ולנקותן, אין להגעילן וצריכין ליבון במקום הסדק והחלודה.

ו. כל כלי הולכין בו אחר ה' רוב תשמישו, הלכך קערות אף על פי שלפעמים משתמשין בהם בכלי ראשון על האש, כיון שרוב תשמישן הוא בעירוי שמערה עליהם בכלי ראשון כך הוא הכשרן.

הגה. ויש מחמירין להגעיל הקערות בכלי ראשון. וכן הוא המנהג. וכן בכל דבר שיש לחוש שמא נשתמש בו בכלי ראשון כגון כפות וכדומה לזה. ויש מחמירין להגעיל כל כלי שהיה אף על פי שתשמישן בלונן משום שלפעמים משתמשין בהם בחמין. וכן הוא המנהג להגעילן. ובדיעבד סגי להו (יט) בשטיפה. וקערות גדולות שלא יוכל להכניס

ד בתוך הכלי. עיין ט"ז (סק"י) ומגן אברהם (ס"ק טז) דמבחוץ אינו מזיק. והמגן אברהם רומז לס"ק כ"ו, ושם כתב הטעם דאין הבלוע הולכת בכל הכלי והיינו על כרחך מבחוץ למקום קיבול של הכלי כגון ביד הכלי שהוא למעלה מן הכלי. וכן מבואר בהדיא בתרומת הדשן [סימן קלב] ע"ש. אבל כנגד מקום קיבולו של הכלי ודאי מפעפע דהא טיפה שנופלת כנגד הרוטב אוסר כמבואר ביורה דעה [סימן צב סעיף ה-ו], ושם בחידושי הארכתי ע"ש.

ה רוב תשמישו. עיין תשובת מנחם עזריא שם שהקשה דהא אפילו דבר שכל תשמישו בכלי שני אם נתחב פעם אחת לכלי ראשון נאסר ובעי הגעלה בכלי ראשון דוקא. ותירץ דאחר שהוא אינו בן יומו והוא רק מדרבנן הם אמרו והם אמרו להקל לילך אחר רוב תשמישו.

הערות

קל. עיין יבי"ל מ"ו סימן י' מיורה דעה אות ג' מה שכתב לתרץ קושית רבינו והביא באורך דברי המפרשים בביאור דברי הרמ"ע והחילוקים בדבריו.

ציון

יחד עם

ר. ליבע

ב

שמעון אלון: הנאום שהיו מקשיבים אתם

הנה אלון, הנאום שהיו מקשיבים אתם

סיון הבא, אמרתם לי שהנאום שלכם יהיה ארוך מאוד, אבל אני לא אגיד כלום. אני רק אומר שהנאום שלכם הוא נאום

בזה אחר זה כמפורש ברמ"א סי' ס"ח סעי' א'. אחר זה בקדושין מגילה. פשוט שבלא הזיעה שהגדיון בזה אחר זה משום איסור ריחא בתנור קטן הא ליכא

ולענין התנור שאפיו בו אם יש לדשמעמש בזה כל ישראל במדינתנו. ובפסח לחתחלה. המ"א ולא בהכרלים שלנו. וכמו שהגר

דהא גם הוא מתיר בדיעבד בשום דהו כי. קדרות שנעבו ע"י הדחק בזה הוא בדיעבד ולכן רק המצבת שאין בזה הפסד כלל ולא שום דחק ראה לחתיר ולא בהכרלים שלנו. וכמו שהגר

ובהכרלים שעל תנורי הגז שבמדינתנו אין

תמה מאד מה שהמגיד החמ"א והמיקל לא הפסיד.

לחתמיר בשאר איסוריל אם הרוצה לחוש לחומ"א דהא גם הוא מתיר בדיעבד בשום דהו כי. קדרות שנעבו ע"י הדחק בזה הוא בדיעבד ולכן רק המצבת שאין בזה הפסד כלל ולא שום דחק ראה לחתמיר ולא בהכרלים שלנו. וכמו שהגר

ולענין התנור שאפיו בו אם יש לדשמעמש בזה

בזה אחר זה כמפורש ברמ"א סי' ס"ח סעי' א'. אחר זה בקדושין מגילה. פשוט שבלא הזיעה שהגדיון בזה אחר זה משום איסור ריחא בתנור קטן הא ליכא

הבהגלה הסמים ובאם הוה מהרוי לחלוחית מזיעת

פיסקו ם

נעשה פייגנשמיין

ירדיה.

שהגיע הזיעה לחתמיר.

מגולות שהוא בשרה עור קודם לזיעה את בקדרות גם בראה הכשהאש למעלה אין לחוש קדרה מגולה.

והסחבר ועוד בשאר בש"ע.

שהקשה מאד על רע"א וגם מסחבר כרהטב יצא גם בלא רוטב. לא בהשוב הזיעה כרהטב דמכלי יצא גם בלא רוטב. שהביא הש"ל ביה. רק בלילעת הזיעה דאז. והוא משום דלא בקלט מחלי להפת בהשובת מיי. מכלי לאוכל יוצא הבלוע אם. לומר שבלילעת הש"ש ע"ב. בהפרש ס"י. לק"ה מהכלי וכן בשמעת מלשון הדשובה בסימן ז' ע"ש ואי"ב גם הרמ"א לא יעיל לא. פליגים לום מה אי"ב גם בדרהב לא בשמעת בהסמוכה הוא רק בלילעת מיי. ומו' של הדגור הבלוע מרייא אינו לא נאסר. איסר שיש בהסמוכה בראה לע"ד דכיון שהאיסור על תרומה ואפה הפת שהסיקו בכמו הדיריע אבי הוא על מחני' דדגור מהכלי בכל בלום לריא לא הגיע שהבליעה הוא רק מריחא אינו ראשון ומהחיתר הזיע בלא הזיע מהאיסור שאפה הבליעת לעקא דאף בבן יומו בראיתא שם ברמ"א. נמה שהקשה יהי איסור בבן יומו הבאם הזיע עליונו ה"ב ר"ל הם ס"ק ר"ל בבן בעיר אבי הגר"א. מדיריע אחר זה הוא. בהארי הגר"א ס"ק. ע"ש. גם הזיחה רבה בתנור שיל אחד לום עיין בהבאר תחת מחבת שיה בתנור אחד לום לענין תחת מחבת

ל"ת פ"ח

בחמץ להסוברין דהוא היתרא לענין שמותר נ"ט בר נ"ט, יש להתיר גם בכבוש.

ואם נפרש כתוס' דנדחה טעם זה לגמרי, וההידוש הוא מה שמותר בכבוש, הוא אדרבה ראיה שהוא טעם גדול כבישול אך מכל מקום מותר. ואם כן לא שייך לחמץ ויש לאסור בחמץ אף קדם הפסח. וזהו ספקו דהזרכי משה, אם כרש"י או כתוס'.

שם

ברמ"א, אבל שומן מהותך בכלי חמץ אסור מדינא. אם לא היו נזהרין בשעת עשייתו מחמץ, ושלא התיכו אותו בכלי חמץ שהם בני יומן. ובמג"א ס"ק כ"ג, דמשום חומרא דחמץ לא אמרינן סתם כלים אינן בני יומן וכו'. ול"נ דכתב בטור יורה דעה סי' קכ"ב דהטעם דאמרינן סתם כלים אינן בני יומן משום דהוי ספק ספיקא, ספק נשתמשו בו היום או לא, ואת"ל נשתמשו בו היום, שמא נשתמשו בדבר הפוגם בעין. וזה בשאר איסורים, אבל חמץ שרגילין להשתמש בקדירות רובן אינן פוגמין בשומן, הווי חד ספיקא, ולכן אסור. אבל הרשב"א כ' הספק ספיקא, ספק לא נשתמשו, ואת"ל נשתמשו בו, שמא היה בדבר המותר. אם כן חמץ נמי שייך לומר כן, שמא לא נשתמש בו חמץ אלא מים או בשר וכיוצא בו.

מה שכתב בס"ק כ"ג שפליגי איזה ספק ספיקא יש בכלים להחשיבן אינן בני יומן, שהרשב"א כתב שמא לא נשתמשו כלל ושמא בדבר המותר, שזה שייך גם לעניין חמץ, והטור כתב שמא לא נשתמשו היום ושמא בדבר הפוגם, שזה לא שייך בחמץ, שלכאורה תמוה. דהרי גם ספק ספיקא דהרשב"א יש, ומה שייך לפלוג על זה וא"כ סוף סוף יהיה מותר מה שבישלו בכלים שלא נזהרו שלא יהיו בני יומן. בשלמא הרשב"א אפשר פליג על ספק ספיקא דהטור, דאולי נחשב זה ספק ספיקא דשם אחד, דמה לי נפגם בעצם או על ידי מה שעבר מעת לעת. וטעם הטור אולי שהם שני דינים דחדא לא יליף מחברתה. דדבר הפוגם בעצם אינו שייך לאיסור כלל, דרק ראויה לגר נאסר. ואף שאסור כשהוא בעין כשהוא ראוי לאכילה, אבל אינו דבר הנוחן טעם. דלכן אף שהוא בעצמו הוא דבר המטעם, אבל ליתן טעם בדבר הוא פוגם, נמצא שלא שייך כלל לאסור. אבל מה שהיה שבח, אף שעבר מעת לעת שאם היה טעם גדול לא היה פוגם, דהא כשהוא בעין לא נפגם במעל"ע, אין פגם זה שייך להא דאינה ראויה לגר, והיתרו הוא דלא נחשב זה נתינת טעם. ודבר הפוגם בעצם הרי הוא טעם, אך פטורו משום דאינה ראויה לגר, לכן הם שני דינים, ונמצא ששייך לפלוג בזה. אבל על ספק ספיקא דרשב"א לכאורה לא שייך למיפלג כלל. ואיך סובר המג"א לאסור להטור בחמץ, וצ"ע. ואולי סובר הטור דלא נשתמש כלל, ונשתמש בדבר המותר, הוא נמי ספק אחד, דתשמיש היתר הוא כלא נשתמש כלל לגבי ספק לא[illegible] ועדיין צ"ע.

סימן תנ"א

סעיף א'

קדרות של חרס שנשתמש בהם חמץ כל השנה [illegible] ומותר לשהותן לאחר הפסח. ובמג"א ס"ק א', ולי"ד [illegible] שנתערב שאסור לשהותו, דהתם נראה הוא אלא שאינו [illegible] אבל בלוע בכלי אינו נראה ומצוי (ראב"ן), וכ"כ רי[illegible] בר"ן.

כתב המג"א ס"ק א' דהתיהר לשהות כלים [illegible] מחמץ הוא משום שאין נראים, ובבלוע ונתערב [illegible] נחשב נראה אף שלא ניכר – אולי הטעם מפני הרגש[illegible] את הטעם בתערובת חמץ. ואף במינו נמי שאין חמץ [illegible] עכ"פ היה נרגש אם היה טעם אחר ונחשב כנרגש. [illegible] הוא משום דנחשב בעין כיון שטר"ס הוא קיים [illegible] ורק בכלי לא נחשב בעין (עי' באגרות יו"ד ח"א [illegible] ענף ב' ד"ה והנה בלא, בביאור ענין בליעת הכלי [illegible] נחשבת דבר בעין). ולשון ומצוי שכתב לא מובן כו[illegible]

סעיף ו'

כל כלי הולכין בו אחר רוב תשמישו. הלכך קדרת [illegible] שלפעמים משתמשין בהם בכלי ראשון על האש, כיון [illegible] תשמישן הוא בעירוי שמערה עליהם מכלי ראשון [illegible] ההכשר.

בטעם שהולכין אחר רוב תשמיש, שתמוה [illegible] שמיעוט פעמים נשתמשו על ידי אור ועל ידי [illegible] שנכשירו בהגעלה שהיא בדרך הבליעה דהרגב[illegible] שברור שכלי שרק פעם אחת נשתמשו על [illegible] ורותחין דאיסור, צריך הגעלה הגדולה. נראה לע[illegible] חזינן שרבנן שאסרו קדרה שאינה בת יומא בע"ז [illegible] לא אסרו לאכול דבר הפגום, דהא האוכל כשר [illegible] ק"ג סעי' ה'). ורק שאסרו להשתמש באינו בן יומ[illegible] בן יומו, שהוא-איסור על האדם. לכן נהי שבפעם [illegible] הצריכו הגעלה הגדולה, משום שרק על שם איסו[illegible] נקרא ואם יזיר[illegible] בהגעלה גרועה אתי למיזלף באיסו[illegible] בן יומו, והיא עצם הגזירה על קדירה שאינה בת יומ[illegible] כיון שנשתמשו בו הרבה נקרא הכלי על שם [illegible] של הרוב פעמים, ולא יבואו לטעות לבן יומ[illegible] בהגעלה גרועה קדרה בת יומה שנשתמשו בה בכלי [illegible] כיון שבקדירה זו השתמשו בד"כ בכלי שני, ולכן [illegible] הגזירה. ואם כן מה שאלינו בחר רוב תשמיש [illegible] בהגעלה דאחר בן יומו שהוא דרבנן, אבל [illegible] דאורייתא שהוא בבן יומו אפילו כשאיכא ש[illegible] יצטרך להגעיל הגעלה התמורה דווקא אף שהיה [illegible] אחת. וכיון שהוא טעם עמוק, לא ידעו רוב העם [illegible] לכן נהגו להחמיר כדכתב הט"ז ס"ק י"א.

סימן לב

שימוש בפסח בכלי זכוכית של חמץ ששהו י"ב חודש, וברכת נישואין בפחות מעשרה

בע"ה יום ב' י' ניסן תשי"א.

מע"כ ידידי הרה"ג החו"ב כש"ת מוהר"ר שמר"
שולמאן שליט"א

א. אם יש להחמיר בכלי חמץ של זכוכית ששהו י"ב חודש

הנה בדבר שיטת החכ"צ שהובא בפ"ת סי' קכ"ב סי"ג דכלים של חמץ שעבר עליהם י"ב חודש מותרין, [illegible] יש לסמוך על זה למעשה. הנה העולם נוהגין לאסור [illegible] אחר י"ב חודש, וכדהביא שם הפ"ת מתשובת [illegible] א סי' מ"ג. ועיין בפמ"ג סי' ק"ג בשפתי דעת ס"ק [illegible] אות ב' שמסיק לאסור, אך עכ"ז בכלי זכוכית יש [illegible] להקל.

[illegible] דיש כמה טעמים להקל. הדא, דמעצם הדין הא [illegible] כהמחבר בסי' תנ"א סעי' כ"ו שכלי זכוכית לא [illegible] ולכן בשאר איסורין מקילין, כדאיתא בתידושי [illegible] רק א באו"ח שם (שהביא מס' מנחת יעקב כלל פ"ה) ורק [illegible] בפסח מחמירין, והט"ז מתיר בדיעבד, עיי"ש [illegible] ל. איברא דיש להחמיר אף בדיעבד בתשמישו [illegible] בחמץ, בהמג"א, עיין במ"ב (ס"ק קנ"ה) ובשער הציון, [illegible] אחר מספק. לא הוי. ועוד, שרוב תשמיש כלי [illegible] זכוכית הוא בצונן, ואם הוי חמץ הוי רק בכלי שני, דע"י [illegible] חמץ ממש פקעי. ואף שלפעמים הי' ע"י עירוי מכלי [illegible] ראשון, לא הי' שם חמץ. דהחשש חמץ הוא רק [illegible] שלפעמים שורין שם פתותי לחם, הרי השריה הוא אחר [illegible] הערה שהוא כלי שני. ולתוש לפתותי לחם הכבושין [illegible] מעל"ע, שאיתא בבאורי הגר"א ס"ק כ"ו בשם המרדכי, [illegible] הוא כומנגו במדינתנו דבר שלא שייך כלל. ואף להגר"א [illegible] כומנו מפורש שם שאין זה תשמיש קבוע, שמדוייק ממה [illegible] שכתב שם שלדעת המחבר שלא הלכו אלא אחר רוב [illegible] תשמישו בסעי' כ"ה אין לחוש לזה, רק שנהגין להחמיר [illegible] הסוברין שיש לחוש גם לתשמיש שאינו קבוע, עכ"פ [illegible] הוא רק ספק. ויש לנו ב' ספקות. ועוד ספק, שמא לא [illegible] נשתמשו בו כלל בחמץ דכלי ראשון בחמץ, שזה יותר [illegible] מצוי. ויש לנו ג' ספקות.

[illegible] לכן אף שמ"מ נוהגין להחמיר בפסח, מסתבר שיש [illegible] להקל בזה אחר י"ב חדש כהחכ"צ, כמו שהובא בפ"ת [illegible] שם להקל בכיסוי קדירה משום דהוא רק חומרא, בשם [illegible] שמן רוקח. וכמו שמקיל שם באיסור דרבנן בשם [illegible] בית אברהם. אך עכ"ז אם יהי' פנאי לעשות עירוי [illegible] ימים צריך לעשות עירוי. אך אם כבר אי אפשר [illegible] לעשות עירוי ג' ימים, ולעשות הגעלה אף ע"י עירוי מכ"ר יש לתוש דפקפי, יש לסמוך על החכ"צ בסתם כלי זכוכית שאין יודע איך הי' תשמישם, להתיר אחר י"ב חודש. ובכלים שהי' בהם י"ש של חמץ בקביעות אין להתיר. (ובעצם שיטת מרן זצ"ל בעניין כלי איסור ששהו י"ב חודש, עי' מש"ב באגרות יו"ד ח"ג סי' כ"ז ובתשובות האחרות שנסמנו שם).

ב. ברכת נישואין כשאין עשרה

ובדבר ברכת נישואין כשאין עשרה, אין לברך כלל כמפורש בסי' ס"ב סעי' ד'. ועיי"ש בח"מ (ס"ק ג') ובב"ש (ס"ק ד') ובד"מ שכתבו שבדיעבד אינו מעכב, וכוונתם דאין מעכב הנישואין, דהברכות אין מעכבין. דלא כהרשב"א שהביא הב"ש שם, שסובר דמעכבין הנישואין וכן הסכים הב"י, אבל לברך בלא עשרה אי אפשר. וכן מפורש גם במהר"מ שיף שהביא כתר"ה שכתב שם (גיטין נ"ז ע"א ד"ה שאין, במעשה דארוס וארוסתו שנשבו לבין הגויים והשיאום זה לזה, ואמרה-לו אל. תיגע בי שאין לי כתובה ממך, הרי שרלי משום חסרון הכתובה היתה אסורה עליו) שהי' יכול בעצמו לברך, ואי משום דצריך עשרה אפשר היו שם עשרה כמו שאמרה ספרד, עיי"ש. וכוונתו דאף שלא יכלו לכתוב ולחתום על הכתובה, וא"כ אפשר שלא יכלו גם לברך, ע"ז אומר מהר"מ שיף שעכ"פ הוא בעצמו הי' יכול לברך, ועשרה איירי שהיו שם, וזה פשוט וברור.

והנני ידידו ואוהבו בלו"נ מברך אותו ואת ביתו בחג כשר ושמח ולזכות לגאולה שלמה במהרה

משה פיינשטיין

סימן לג

תשובה להערה במה שכתבתי באיסור שנתעכל, ועניינים שונים

תשובות קצרות אלה הן העתקות ממה שמרן זצ"ל שלח לשואלים, ונשמרו בדף אחד. מחמת שקצרות הן השארנו אותן יחד כפי שנעתקו ע"י מרן זצ"ל.

א. בקושיא במה שכתבתי בדברי הרמ"א בעניין איסור שנתעכל ונדפס באג"מ או"ח חלק א' סימן קמ"ז ענף ב'

אור עש"ק ויק"פ.

להגר"ל ועלצער שליט"א.

ובדבר קושיית כתר"ה במה שנכתב באג"מ או"ח חלק א' סימן קמ"ז ענף ב' ליישב שיטת הרמ"א ביו"ד סימן ס' שבהמה שנחפטמה כל ימיה רק בדברים האסורים אסורה, והוא מתוס' וזמורה ל"א ע"א ד"ה שינקה.